

ТУРИСТИЧЕСКИ ПОХОД — СБОР И КРЪГЛА МАСА “ХАН КРУМ ЮВИГИ — 811” В ГР. ВЪРБИЦА

От 10 до 12 юни 1994 г. в летовището при гр. Върбица, с участието на Туристическите дружества и техните клубове от Сливен, Шумен и др.; Историческите музеи от Сливен, Шумен; ВТУ “Св. св. Кирил и Методий”; Централен Военно-исторически музей — София; Българска федерация по туризъм, историци, археолози и изследователи; отделите “Просвета” към общините в споменатите градове, се проведе Туристически поход и сбор “Хан Крум Ювиги — 811”.

Независимо от това, че събитието не съвпада с кръгла годишнина от бляскавата победа на българското оръжие над византийската армия на император Никифор I Геник в теснините на прохода Верегава, организаторите на това добре подготвено, макар инцидентно събиране, успяха да постигнат поставените в началото цели, а именно: да въздействат върху патриотичното възпитание на подрастващите, да провокират специалистите — историци към дискусия, свързана предимно с това паметно за българската държава събитие, както и да укрепят и създадат нови връзки между младежта в региона.

Централно място в туристическия сбор взе организираната на 11 юни Кръгла маса, на която се дискутираха предимно проблеми, свързани с мястото и действията при сражението между войските на хан Крум и император Никифор през 811 год., както и с произтичащите от това събития.

Кръглата маса бе открита от Г. Кюпчуков — директор на Историческия музей в Сливен, който поднесе приветствия към организаторите и участниците.

В първия доклад проф. д-р Й. Андреев (ВТУ “Св. св. Кирил и Методий”) се спря детайлно на действията на българския хан Крум и византийския император Никифор от началото до края на военната кампания през 811 год.

Гл. ас. к.и.н. Ив. Лазаров (ВТУ “Св. св. Кирил и Методий”) разгледа значението на Крумовата победа и отражението ѝ в следващите събития от 812—813 год. Бе обърнато внимание на един подминаван до сега от историците факт, посочен от М. Орбини и Паисий Хилендарски, свързан с локализацията на мястото на сражението — “при Славомир близо до Никопол”.

Подп. Йорданов (ВВАУ “Г. Бенковски” — Шумен) предложи решение за военно-стратегическия замисъл на българските и византийските войски, развивайки идеята, че преминаването на Стара планина от византийците е било извършено през три или четири прохода — Айтоски, Ришки, Върбишки и Твърдишки (?), а съответно по същия начин е било планирано отстъплението.

Г. Петрова (НВИМ — София) разгледа подробно въоръжението на българската войска по време на описваните на кръглата маса събития.

Н. с. к.и.н. П. Петрова (ИМ — Шумен) се спря на значението и смисъла на обез-

главяването на император Никифор I Геник и обичая “оренда”. Беше обърнато внимание, че тази практика се среща дълго време и след приемането на християнството от българите.

Д-р к.м.н. Рачев предложи версията, че мястото на сражението би следвало да се търси в началото на Ришкия проход. Й. Йорданов (Отд. “Просвета” — ОНС — Шумен) обърна внимание, че пътят през Върбишкия проход е използван още по времето на римското владичество в българските земи и възможността императорската армия да се е оттеглила през него, е напълно реална.

Като цяло разговорите около кръглата маса преминаха в дух на професионализъм, колегиалност и подчертана дискуссионност, а поставените проблеми засилиха интереса към българската история и чувството на национална гордост сред останалите участници в туристическия сбор.

Съвсем съзнателно организаторите бяха изтеглили дните на провеждане далеч преди датата на събитието, но с това се изпълни една важна задача — осигури се масовото участие на подрастващите в туристическия сбор, които се включиха активно в програмата и организираниите приложни игри.

Може да се каже, че организирането на туристическия поход и сбор “Хан Крум Ювиги—811” и проведената Кръгла маса в летовището на гр. Върбица поде благодарната инициатива не само да предизвика интерес към националната история и опознаването на родния край, но и да запълни една празнота, появила се напоследък в патриотичното възпитание на подрастващите.

Нека пожелаем на организаторите тази проява да не остане изолирано явление в обществения живот и за в бъдеще да търсят нови възможности за реализация на подобни идеи, свързани с българската история.

Георги Ковачев